महाराष्ट्र गट-क सेवा (पूर्व) परीक्षा-2019 (संयुक्त)

A → संच क्रमांक

2019

Y12

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO. 248565

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100

एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक								

केंद्राची संकेताक्षरे ↑   ↑ शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरुद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

1. 'ग्रीन पीस अ‍ॅण्ड एअर विज्युअल अ‍ॅनॅलिसिस ऑफ पोल्युशन' अहवालामध्ये जगातील सर्वाधिक प्रदूषित शहरे जाहीर करण्यात आली. त्यापैकी 30 सर्वाधिक प्रदूषिक शहरामध्ये 22 शहरे भारतातील आहेत. खालील शहरे वायु प्रदूषणाच्या क्रमवारीनुसार चढत्या क्रमाने लावा.

(a) दिल्ली (b) नोएडा (c) गुरूग्राम (d) गाझियाबाद

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (d), (c) (2) (c), (d), (b), (a) (3) (b), (a), (d), (c) (4) (c), (d), (a), (b)

'Green Peace and Air Visual Analysis of Pollution' report declared the most polluted cities of World. Among 30 most polluted cities consists 22 cities of India. Arrange the following cities in increasing order of ranking in Air pollution.

(a) Delhi (b) Noida (c) Gurugram (d) Gaziabad

Answer Options :

(1) (a), (b), (d), (c) (2) (c), (d), (b), (a) (3) (b), (a), (d), (c) (4) (c), (d), (a), (b)

---

2. कझाखस्तानच्या पहिल्या राष्ट्रपतीच्या सन्मानार्थ, कझाखस्तानची पूर्व राजधानी 'अस्ताना' चे नाव राष्ट्रपतीच्या नावाने बदलण्यात आली आहे. नव्या राजधानीचे नाव __________ आहे.

(1) नूरसुल्तान (2) टोकायाव (3) नजरबायेव (4) जोमार्त

Kazakhstan renames it's capital 'Astana' after its first President to honour him. The name of the new capital is __________.

(1) Nursultan (2) Tokayev (3) Nazarbayev (4) Jomart

---

3. **योग्य** कथने ओळखा : (पद्म पुरस्कार, 2019)

(a) तिजणबाई आणि अनिल कुमार नाईक यांना पद्म विभूषण पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

(b) धरमपाल गुलाटी आणि बचेंद्री पाल यांना पद्म भूषण पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

(c) एस. थिमक्का आणि देवेंद्र स्वरूप यांना पद्म भूषण पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

(d) मनोज वाजपेयी आणि सुदाम काटे यांना पद्मश्री पुरस्काराने सन्मानित करण्यात आले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a), (b) (2) फक्त (c), (d) (3) फक्त (a), (b), (d) (4) फक्त (a), (c), (d)

Select the **correct** statements - (Padma Award, 2019)

(a) Tijanbai and Anil Kumar Naik were honoured by Padma Vibhushan Award.

(b) Dharampal Gulati and Bachendri Pal were honoured by Padma Bhushan Award.

(c) S. Thimakka and Devendra Swaroop were honoured by Padma Bhushan Award.

(d) Manoj Vajpeyee and Sudam Kate were honoured by Padma Shri Award.

Answer Options :

(1) Only (a), (b) (2) Only (c), (d) (3) Only (a), (b), (d) (4) Only (a), (c), (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

4. **अयोग्य** कथन ओळखा – (सोल शांतता पुरस्कार)
(1) पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना 'सोल शांतता पुरस्काराने' सन्मानित करण्यात आले.
(2) नरेंद्र मोदी यांनी दोन लाख डॉलर (पुरस्कार रक्कम) नमामी गंगे मोहिमेस दान केले.
(3) सोल शांतता पुरस्कार 1995 पासून सुरू झाला.
(4) कोफी अन्नान, अँजेला मर्केल हे सुद्धा सोल शांतता पुरस्काराचे मानकरी होते.
Select the **incorrect** statement - (Seoul Peace Prize)
(1) Prime Minister Narendra Modi was honoured by 'Seoul Peace Prize'.
(2) Narendra Modi donated two lakh dollar (Prize Amount) to Namami Gange Campaign.
(3) Seoul Peace Prize was initiated on 1995.
(4) Kofi Annan, Angela Merkel were also Seoul Peace Prize winners.

5. ________ हे 100 सिंगल टाईटल जिंकणारे दुसरे पुरुष टेनिस खेळाडू बनले आहे.
(1) स्टेफॅनोस त्सित्सिपा (2) राफेल नदाल
(3) रॉजर फेडरर (4) आंद्रे आगासी
________ became second male tennis player to win 100 singles titles.
(1) Stefanos Tsitsipas (2) Rafael Nadal
(3) Roger Federer (4) Andre Agassi

6. जोड्या लावा :

(अ) ग्रंथ		(ब) लेखक
(a) कॅपिटल इन द ट्वेन्टी फर्स्ट सेंच्युरी	(i)	कॅरोलिन क्रायडो पेरेझ
(b) पॉकेट पिकेटी	(ii)	केविन ओरार्की
(c) अ शॉर्ट हिस्ट्री ऑफ ब्रेक्झिट	(iii)	जेस्पर रॉईन
(d) इनविजिबल वुमेन – एक्सपोजिंग अ डाटा बायस इन अ वर्ल्ड डिझाइन फॉर मेन	(iv)	थॉमस पिकेटी

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the pairs :

(A) Book		(B) Author
(a) Capital in the Twenty First Century	(i)	Caroline Criedo Perez
(b) Pocket Piketty	(ii)	Kevine Orarchy
(c) A Short History of Brexit	(iii)	Jesper Roine
(d) Invisible Women - Exposing a Data Bias in a world design for men	(iv)	Thomas Piketty

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(3)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

7. प्रस्तावित बुलेट ट्रेन शी संबंधित कोणते विधान/ने **चुकीचे** आहे/त ?

(a) मुंबई – अहमदाबाद दरम्यान द्रुत गति रेल्वे प्रकल्प

(b) जपान कडून तांत्रिक साहाय्य आणि स्वस्त कर्ज

(c) निर्माण काळात 20,000 लोकांना रोजगार मिळणार

(d) प्रकल्पासाठी संपूर्ण कर्ज विश्व बँक देणार

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (d) (2) केवळ (d) (3) (b) आणि (d) (4) (b) आणि (c)

Which statement/s is/are **false** about proposed 'Bullet Train' ?

(a) High speed Railway project between Mumbai and Ahmedabad.

(b) Technical assistance and easy loan by Japan.

(c) 20,000 people will get employment during construction.

(d) World Bank will provide full loan for project.

Answer Options :

(1) (a) and (d) (2) Only (d) (3) (b) and (d) (4) (b) and (c)

---

8. 19 वर्षाखालील क्रिकेट वर्ल्ड कप भारताने 2018 साली जिंकला. भारताच्या 19 वर्षाखालील संघाने हा विश्वचषक कितव्यांदा मिळवला आहे ?

(1) तिसऱ्यांदा (2) चौथ्यांदा (3) पाचव्यांदा (4) यापैकी नाही

Indian team has won the under 19 cricket world cup competition on 2018. For how many times the under 19 Indian cricket team has won the world cup ?

(1) 3rd time (2) 4th time (3) 5th time (4) None of the above

---

9. **योग्य** कथन/ने ओळखा :

(a) पकयांग विमानतळ हे हिमालयीन राज्यातील पहिले विमानतळ आहे.

(b) पकयांग विमानतळ हे भारतातील 100 वे विमानतळ आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) दोन्ही (4) (a) आणि (b) दोन्हीही नाही

Select the **correct** statement/s :

(a) Pakyang Airport is the First Airport in Himalayan State.

(b) Pakyang Airport is the 100th Airport in the India.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither (a) nor (b)

---

10. जोड्या लावा : (91 वा ऑस्कर पुरस्कार)

	(अ) वर्गवारी		(ब) चित्रपट
(a)	उत्कृष्ट चित्रपट	(i)	बाओ
(b)	उत्कृष्ट लघुचित्रपट	(ii)	रोमा
(c)	उत्कृष्ट ॲनिमेटेड लघुचित्रपट	(iii)	ग्रीन बुक
(d)	उत्कृष्ट परकीय चित्रपट	(iv)	स्कीन

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

Match the pairs : (91st Oscar Award)

	(A) Category		(B) Film
(a)	Best Film	(i)	Bao
(b)	Best Short Film	(ii)	Roma
(c)	Best Animated Short Film	(iii)	Green Book
(d)	Best Foreign Film	(iv)	Skin

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

11. कम्बाइन्ड डिफेन्स सर्व्हिसेस परीक्षेत, 2018 मध्ये देशात मुलीमध्ये प्रथम आलेली श्रुती श्रीखंडे ही महाराष्ट्रातील खालीलपैकी कोणत्या शहराची रहिवासी आहे ?

(1) पुणे (2) मुंबई (3) रत्नागिरी (4) नाशिक

Shruti Shrikhande has topped among girls in combined defence services examination, 2018. She hails from which of the following cities in Maharashtra ?

(1) Pune (2) Mumbai (3) Ratnagiri (4) Nashik

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

12. अँटोनिओ गुट्रेस इतक्यात बातम्यामध्ये होते. त्यांच्याबाबत काय खरे **नाही** ?
(a) ते 1995 - 2001 मध्ये पोर्तुगालचे पंतप्रधान होते.
(b) जून 2005 पासून डिसेंबर 2015 पर्यंत त्यांनी संयुक्त राष्ट्राच्या शरणार्थी विभागात उच्च आयुक्त पदी कार्य केले.
(c) प्रथम युरोपियन युनियन-अफ्रिका शिखर परिषदेचे ते उपाध्यक्ष होते.
(d) त्यांनी पोर्तुगीज शरणार्थी परिषदेची स्थापना केली.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a), (b) (2) (b), (c)
(3) (c), (d) (4) वरीलपैकी नाही

Antonio Guterres was recently in news. Which is **not** true about him ?
(a) He was a Prime Minister of Portugal in 1995 - 2001.
(b) He worked as United Nations High Commissioner for Refugees from June 2005 to December 2015.
(c) He Co-chaired the First European Union - Africa Summit.
(d) He founded the Portuguese Refugee Council.
Answer Options :
(1) (a), (b) (2) (b), (c)
(3) (c), (d) (4) None of the above

---

13. 'मिशन इंद्रधनुष्य' खालीलपैकी कशाशी संबंधित आहे ?
(1) लसीकरण (2) जल संवर्धन
(3) कृत्रिम पाऊस (4) जलसिंचन

In which of the following 'Mission Indra Dhanush' is concerned ?
(1) Vaccination (2) Water Conservation
(3) Artificial Raining (4) Irrigation

---

14. स्पाइसजेट, भारतातील पहिली वाजवी दराची/स्वस्त विमान कंपनी आता IATA शी जोडली गेली आहे. IATA चा अर्थ ________ होतो.
(1) इंटरनॅशनल एअर ट्रॅव्हल असोसिएशन
(2) इंडियन एअर ट्रॅव्हल असोसिएशन
(3) इंटरनॅशनल एअर ट्रॉन्सपोर्ट असोसिएशन
(4) इंडियन एअर ट्रॉन्सपोर्ट असोसिएशन

Spicejet, the first Indian low-cost air carrier joined IATA. IATA stands for :
(1) International Air Travel Association.
(2) Indian Air Travel Association.
(3) International Air Transport Association.
(4) Indian Air Transport Association.

---

15. यंदाच्या वर्षी 2018 आणि 2019 दोन्ही वर्षाचे नोबेल पारितोषिक ________ श्रेणीत दिले जाईल.
(1) शांती (2) रसायनशास्त्र (3) औषध (4) साहित्य

Two Nobel Prizes for 2018 and 2019 will be awarded this year in ________ category.
(1) Peace (2) Chemistry (3) Medicine (4) Literature

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

16. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) राज्यपाल हा राज्य विधिमंडळाचा एकात्मिक भाग नाही.

(b) राज्यपालास कार्यकाळाची सुरक्षितता नसते.

(c) राज्यपालास केंव्हाही राष्ट्रपती पदावरून हटवू शकतो.

(d) राज्यपालास राष्ट्रपती कोणत्या कारणास्तव पदावरून हटवू शकतो याबाबतीत राज्यघटनेत कोणताही उल्लेख नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) वरील सर्व विधाने बरोबर आहेत. (2) विधाने (a), (b), (c) बरोबर आहेत.

(3) विधाने (b), (c), (d) बरोबर आहेत. (4) विधाने (a) आणि (d) बरोबर आहेत.

Consider the following statements :

(a) The Governor is not an integral part of the State Legislature.

(b) The Governor has no security of tenure.

(c) The Governor may be removed by the President at any time.

(d) The Constitution does not lay down any grounds upon which a Governor may be removed by the President.

Answer Options :

(1) All above statements are correct. (2) Statements (a), (b), (c) are correct.

(3) Statements (b), (c), (d) are correct. (4) Statements (a) and (d) are correct.

---

17. 'राज्य निर्वाचन आयोगाबाबत' खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) ग्रामीण व शहरी स्थानिक संस्था सदस्यांद्वारे निवडण्यात येणाऱ्या महाराष्ट्र विधान परिषदेतील सदस्यांच्या निवडणूकीसह ग्रामीण व शहरी स्थानिक संस्थांच्या निवडणूका त्याद्वारे घेतल्या जातात.

(b) राज्य निर्वाचन आयुक्तांची नियुक्ती जरी राज्यपाल करीत असले तरी ते राज्य निर्वाचन आयुक्तांना पदावरून दूर करू शकत नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर आहे. (2) विधान (b) बरोबर आहे.

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर आहेत. (4) दोन्हीही विधाने चुकीची आहेत.

Consider the following statements about 'State Election Commission' :

(a) It conducted rural and urban local body elections including the election of members of Maharashtra Legislative Council elected by the members of rural and urban local bodies.

(b) The State Election Commissioner cannot be removed by the Governor, though appointed by him.

Answer Options :

(1) Statement (a) is correct. (2) Statement (b) is correct.

(3) Both the statements are correct. (4) Both the statements are false.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

18. सरकारिया आयोगाच्या शिफारशीबाबत खालीलपैकी कोणती शिफारस ही **चुकीची** नमूद करण्यात आलेली आहे ?

(1) आयोगाने राज्यसभेची भूमिका आणि राज्यांच्या पुनर्रचनेच्या केन्द्राच्या अधिकारात बदलासाठी अनुकूलता दाखविली होती.

(2) आयोगाने राज्यघटनेच्या अनुच्छेद-356 चा अगदी क्वचितच वापराबाबत अनुकूलता दाखविली होती.

(3) आयोगाने राज्यपाल पद संपुष्टात आणावे ही मागणी फेटाळली होती.

(4) आयोगाने तीन भाषा सूत्राच्या अंमलबजावणीस अनुकूलता दाखविली होती.

Which of the following has been **wrongly** listed as a recommendation of the 'Sarkaria Commission' ?

(1) It favoured change in the role of Rajya Sabha and Centre's power to reorganise the states.

(2) It favoured sparingly use of Article 356 of the Constitution.

(3) It turned down the demand for the abolition of the office of the Governor.

(4) It favoured implementation of the three language formula.

---

19. खालीलपैकी कोणती विधाने **योग्य** आहेत ?

(a) विधान परिषद निर्माण करण्यासाठी संबंधित राज्याच्या विधान सभेने हजर राहून मतदान करणाऱ्या सदस्यांच्या 2/3 बहुमताने ठराव पास करणे आवश्यक आहे.

(b) विधान परिषद निर्माण करण्यासाठी संसदेत 2/3 सदस्यांच्या बहुमताने ठराव पारीत करणे गरजेचे आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b)

(3) (a) आणि (b) दोन्ही (4) वरीलपैकी एकही नाही

Which of the following statements are **correct** ?

(a) For creation of Legislative Council, resolution must be passed by 2/3 majority of the members of the Legislative Assembly present and voting of concerned state is necessary.

(b) For creation of Legislative Council, resolution must be passed by 2/3 majority of the members of the parliament is necessary.

Answer Options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

20. जोड्या जुळवा :

(a) डॉ. सच्चिदानंद सिन्हा — (i) उद्दिष्टांचा ठराव
(b) डॉ. राजेंद्र प्रसाद — (ii) घटना परिषदेचे संवैधानिक सल्लागार
(c) सर.बि.एन.राव — (iii) घटना परिषदेचे कायमस्वरूपी अध्यक्ष
(d) जवाहरलाल नेहरू — (iv) घटना परिषदेचे तात्पुरते अध्यक्ष

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pairs :

(a) Dr. Sachchidanand Sinha — (i) Objectives Resolution
(b) Dr. Rajendra Prasad — (ii) Constitutional advisor of Constitutional Assembly
(c) Sir B.N. Rao — (iii) Permanent President of Constitutional Assembly
(d) Jawaharlal Nehru — (iv) Temporary President of Constitutional Assembly

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

21. जोड्या जुळवा :

	अनुच्छेद क्रमांक		**विषय**
(a)	243 क	(i)	पंचायतींच्या निवडणूका
(b)	243 घ	(ii)	पंचायतींची स्थापना
(c)	243 ख	(iii)	ग्रामसभा
(d)	243 ट	(iv)	जागांचे आरक्षण

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

Match the pairs :

	Articles		**Subject matter**
(a)	243 A	(i)	Elections of Panchayats
(b)	243 D	(ii)	Constitution of Panchayats
(c)	243 B	(iii)	Gram Sabha
(d)	243 K	(iv)	Reservation of Seats

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)

22. राज्याचा महाधिवक्ता आपल्या पदाचा राजीनामा कोणाकडे सोपवितो ?
(1) राज्याच्या उच्च न्यायालयाचा मुख्य न्यायाधीश (2) संबंधित राज्याचा राज्यपाल
(3) भारताचा राष्ट्रपती (4) संबंधित राज्याचा मुख्यमंत्री
Whom does the Advocate General of the State submits his resignation ?
(1) Chief Justice of High Court of the State (2) Governor of the respective State
(3) President of India (4) Chief Minister of the respective State

23. भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद-32 अन्वये खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या आदेशाची तरतूद सुस्पष्टपणे केलेली **नाही** ?
(1) निषेधाज्ञा (2) प्रतिषेध (3) अधिकार-पृच्छा (4) उत्प्रेक्षण
Which of the following writs in **not** specifically provided under Article-32 of the Constitution of India ?
(1) Injunction (2) Prohibition (3) Quo-warranto (4) Certiorari

24. भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद-39 मध्ये खालीलपैकी कोणती/कोणत्या तरतूद/तरतूदींचा समावेश **नाही** ?
(a) पुरुष व स्त्रिया या दोघांनाही समान कामाबद्दल समान वेतन.
(b) ग्रामपंचायतींचे संघटन.
(c) लोक कल्याणाच्या संवर्धनासाठी समाज व्यवस्था प्रस्थापित करणे.
(d) उपजीविकेचे पुरेसे साधन मिळण्याचा हक्क स्त्री व पुरुष नागरिकांना सारखाच असावा.
पर्यायी उत्तरे :
(1) फक्त (a) (2) (b) आणि (c) (3) फक्त (d) (4) (a) आणि (c)
Which of the following provision/s is/are **not** contained in Article-39 of the Indian Constitution ?
(a) Equal pay for equal work for both men and women.
(b) Organisation of Village Panchayats.
(c) To secure a social order for promotion of welfare of the people.
(d) The citizens, men and women equally, have the right to an adequate means of livelihood.
Answer Options :
(1) (a) only (2) (b) and (c) (3) (d) only (4) (a) and (c)

25. प्रशासनावरील न्यायिक नियंत्रणाचा मुख्य उद्देश ________ हा असतो.
(1) प्रशासकीय अंगाची मुखत्यारी आणि मनमानी काबूत ठेवणे
(2) नागरिकांच्या तक्रारींचे निराकरण करण्यास साहाय्य करणे
(3) नागरिकांच्या अधिकाराचे आणि स्वातंत्र्याचे रक्षण करणे
(4) सरकारी अधिकाऱ्यांच्या चुकीच्या कृतींना आळा घालणे व शिक्षा करणे
The primary objective of judicial control over administration is :
(1) To restrict the discretion and arbitrariness of administrative agencies.
(2) To help in redressing the grievances of citizens.
(3) To safeguard the rights and liberty of the citizens.
(4) To contain and penalise the wrongful acts of government officials.

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

26. लॉर्ड डलहौसीच्या बाबत पुढीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?
   (a) रेल्वेयुग सुरू केले.
   (b) स्वतंत्र सार्वजनिक बांधकाम खाते निर्माण केले.
   (c) 1852 मध्ये तार विभागाची स्थापना केली.
   (d) 1854 मध्ये पोस्ट कायदा संमत करून टपाल तिकिटांची सुरूवात केली.
   पर्यायी उत्तरे :
   (1) (a), (b) आणि (c) फक्त (2) (b), (c) आणि (d) फक्त
   (3) (a), (c) आणि (d) फक्त (4) वरील सर्व बरोबर
   Which of the following statements are **true** about Lord Dalhousie ?
   (a) Started the Railway Era.
   (b) Establishment of independent public works department.
   (c) Establishment of Telegram Department in 1852.
   (d) Passed post law and started postal stamps in 1854.
   Answer options :
   (1) (a), (b) and (c) only (2) (b), (c) and (d) only
   (3) (a), (c) and (d) only (4) All of the above

27. भारतीय वैज्ञानिक अभ्यास परिषदेची स्थापना ________ येथे करण्यात आली.
   (1) दिल्ली (2) कलकत्ता (3) मद्रास (4) बेंगलोर
   Indian Council of scientific studies established at ________.
   (1) Delhi (2) Calcutta (3) Madras (4) Bangalore

28. इ.स. 1852 मध्ये महाराष्ट्रात स्थापन झालेली पहिली राजकीय संघटना कोणती होती ?
   (1) बॉम्बे असोसिएशन (2) ईस्ट इंडिया असोसिएशन
   (3) सार्वजनिक सभा (4) बॉम्बे प्रेसिडेन्सी असोसिएशन
   Which First Political Organisation was formed in Maharashtra in 1852 ?
   (1) Bombay Association (2) East India Association
   (3) Sarvajanik Sabha (4) Bombay Presidency Association

29. मुंबई येथे इ.स. 1867 मध्ये प्रार्थना समाजाची स्थापना कोणी केली ?
   (1) डॉ. आत्माराम पांडुरंग (2) गोपाळ हरी देशमुख
   (3) दादाभाई नौरोजी (4) डॉ. सिताराम देसाई
   Who established the 'Prathana Samaj' in Mumbai in 1867 ?
   (1) Dr. Atmaram Pandurang (2) Gopal Hari Deshmukh
   (3) Dadabhai Naoroji (4) Dr. Sitaram Desai

30. लोकनिंदा सहन करून आंधळ्या पांगळ्यांना व महारोग्यांना मलमपट्टी आणि औषधपाणी देण्याची सेवा कोणत्या सुधारकाने केली ?
   (1) डॉ. आनंदीबाई जोशी (2) अनुताई वाघ
   (3) भाऊ दाजी लाड (4) लोकहितवादी गोपाळ हरि देशमुख
   After bearing public criticism which social reformer served lame, blind and leprosy persons ?
   (1) Dr. Anandibai Joshi (2) Anutai Wagh
   (3) Bhau Daji Lad (4) Lokhitwadi Gopal Hari Deshmukh

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

31. जॅक्सन खून खटल्यात कोणास फाशीची शिक्षा देण्यात आली ?

(1) कृष्णाजी गोपाळ कर्वे, विनायक नारायण देशपांडे

(2) ब्रम्हगिरी बुवा, गणेश वैद्य

(3) दत्तात्रय पांडुरंग जोशी, सिद्धनाथ काणे

(4) वामन फडके, निरंजन पाल

Who were hanged in Jacksan Murder case ?

(1) Krishnaji Gopal Karve, Vinayak Narayan Deshpande

(2) Brahmagiri Buwa, Ganesh Vaidya

(3) Dattatray Pandurang Joshi, Siddhanath Kane

(4) Vaman Phadake, Niranjan Pal

32. आधुनिक भारताचा पहिला राष्ट्रीय कवी कोण ?

(1) डी.पी. तरखडकर (2) व्ही.डी. सावरकर (3) विनायक (4) एच.व्ही. डेरॉझियो

Who is First national poet of modern India ?

(1) D.P. Tarkhedkar (2) V.D. Savarkar (3) Vinayak (4) H.V. Derozio

33. 1857 च्या उठावाचे परिणाम खालीलप्रमाणे होते.

(a) कंपनीच्या शासनाचा शेवट

(b) भारतीयांना प्रशासनात नोकऱ्या दिल्या नाहीत

(c) स्वातंत्र्य आंदोलनास प्रेरणा

(d) सैन्याची पुनर्रचना

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) फक्त (2) (b), (c) आणि (d) फक्त

(3) (a), (c) आणि (d) फक्त (4) (a) आणि (b) फक्त

The effects of uprising of 1857 are as follow.

(a) The end of company rule

(b) The Indians were not given jobs in administration

(c) Became the inspiration for Indian Freedom struggle

(d) Reorganisation of the military

Answer Options :

(1) (a), (b) and (c) only (2) (b), (c) and (d) only

(3) (a), (c) and (d) only (4) (a) and (b) only

34. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसचे चौथे अधिवेशन कोणत्या ठिकाणी झाले ?

(1) मुंबई (2) अलाहाबाद (3) अहमदाबाद (4) मद्रास

In which place fourth conference of Indian National Congress was held ?

(1) Mumbai (2) Allahabad (3) Ahmedabad (4) Madras

35. मुलींची शाळा चालविण्यासाठी महात्मा ज्योतिबा फुले यांना खालीलपैकी कोणी सहकार्य केले होते ?

(a) सखाराम यशवंत परांजपे, सदाशिव गोविंद हाटे
(b) सदाशिव बल्लाळ गोवंडे, मोरो विठ्ठल वाळवेकर
(c) विष्णुपंत थत्ते, केशव शिवराम भवाळकर
(d) देवराव ठोसर, सौ. इ.सी. जोन्स

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (a), (b) आणि (c) फक्त
(3) (b), (c) आणि (d) फक्त (4) वरील सर्व बरोबर

Who among the following helped Mahatma Jyotiba Phule for running girl's school ?

(a) Sakharam Yashwant Paranjape, Sadashiv Govind Hate
(b) Sadashivrao Balal Govande, Moro Vitthal Valvekar
(c) Vishnupant Thatte, Keshav Shivram Bhavalkar
(d) Devrao Thosar, Mrs. E.C. Jones

Answer Options :

(1) (a) and (b) only (2) (a), (b) and (c) only
(3) (b), (c) and (d) only (4) All of the above

36. ब्रिटीश काळात 'रयतवारी पद्धतीचा' प्रारंभ कोणत्या प्रांतात झाला ?

(1) मद्रास, मुंबई (2) बंगाल, पंजाब
(3) कलकत्ता, नागपूर (4) दिल्ली, हिमाचल प्रदेश

In which provinces was 'Rayatwari System' started during British reign ?

(1) Madras, Mumbai (2) Bengal, Punjab
(3) Calcutta, Nagpur (4) Delhi, Himachal Pradesh

37. महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे यांचा कोणत्या सत्याग्रहात सहभाग होता ?

(a) पर्वती सत्याग्रह
(b) वाई गणपती मंदिर सत्याग्रह
(c) वायकोम मंदिर सत्याग्रह
(d) लक्ष्मी नारायण मंदिर सत्याग्रह

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (c)
(3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b), (c) आणि (d)

In which Satyagraha Maharshi Vitthal Ramji Shinde was participated ?

(a) Parvati Satyagraha
(b) Wai Ganapati Mandir Satyagraha
(c) Waykom Mandir Satyagraha
(d) Laxmi-Narayan Mandir Satyagraha

Answer Options :

(1) (a) and (c) (2) (b) and (c)
(3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b), (c) and (d)

38. 1935 च्या कायद्याविषयी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(a) अँग्लो इंडियन, भारतीय ख्रिश्चन, शिख हे मतदारसंघ तयार केले.

(b) संघ न्यायालयाची स्थापना.

(c) भारतीय उच्च आयुक्त पदाची निर्मिती.

(d) 'दुहेरी शासनव्यवस्थेपेक्षा वाईट कायदा' असे वर्णन राजगोपालाचारी यांनी केले.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) विधाने बरोबर आहेत.

(2) (b), (c) विधाने बरोबर आहेत.

(3) (a), (c) विधाने बरोबर आहेत.

(4) (a), (b), (d) विधाने बरोबर आहेत.

Which statements are **true** regarding 1935 Act ?

(a) Anglo-Indian, Indian Christian, Shikh Constituencies were created.

(b) Establishment of Federal Court.

(c) Creation of Indian High Commissioner.

(d) Rajgopalachari stated that 'Worse than dyarchy' regarding the Law.

Answer Options :

(1) (a), (b), (c) statements are correct.

(2) (b), (c) statements are correct.

(3) (a), (c) statements are correct.

(4) (a), (b), (d) statements are correct.

---

39. भारतीय राष्ट्रीय काँग्रेसच्या स्थापनेत खालील नेते सहभागी होते.

(a) जगन्नाथ शंकर शेठ, दादाभाई नौरोजी

(b) उमेशचंद्र बॅनर्जी, सर ॲलन ह्युम

(c) गणेश जोशी, विनायक सावरकर

(d) ईश्वरचंद्र विद्यासागर, दुर्गाराम मंछाराम

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) आणि (c) फक्त

(3) (c) आणि (d) फक्त (4) (a) आणि (d) फक्त

In the Formation of Indian National Congress the following leaders were involved.

(a) Jagannath Shankar Seth, Dadabhai Naoroji

(b) Umesh Chandra Banerjee, Sir Allan Hume

(c) Ganesh Joshi, Vinayak Savarkar

(d) Ishwarchandra Vidyasagar, Durgaram Mancharam

Answer Options :

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only

(3) (c) and (d) only (4) (a) and (d) only

---

40. जोड्या जुळवा :

(a)	ताराबाई शिंदे	(i)	शारदा सदन
(b)	तान्हुबाई बिर्जे	(ii)	हिंदू लेडीज सोशल क्लबची स्थापना
(c)	पंडीता रमाबाई	(iii)	स्त्री–पुरुष तुलना ग्रंथ
(d)	रमाबाई रानडे	(iv)	भारतातील पहिली महिला संपादक

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)

Match the following :

(a)	Tarabai Shinde	(i)	Sharada Sadan
(b)	Tanhubai Birje	(ii)	Formation of 'Hindu Ladies Social Club'
(c)	Pandita Ramabai	(iii)	'Stri-Purush Tulana' book
(d)	Ramabai Ranade	(iv)	India's First Woman Editor

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)
(3)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(4)	(i)	(iii)	(ii)	(iv)

41. खालीलपैकी कोणत्या नद्यांपासून जास्त जलविद्युत निर्मिती होते ?

(1) पश्चिम घाटातील पश्चिम वाहिनी नद्या

(2) दक्षिणेतील पूर्व वाहिनी नद्या

(3) मध्य भारतातील नद्या

(4) गंगेचे खोरे

Which of the following rivers generate maximum hydel power ?

(1) West flowing rivers of western ghat

(2) East flowing rivers of south

(3) Rivers in middle India

(4) Ganga river valley

42. महाराष्ट्रातील लघुउद्योग व त्यांची ठिकाणे यांच्या योग्य जोड्या जुळवा :

	स्तंभ (अ) लघुउद्योग		स्तंभ (ब) ठिकाणे
(a)	चादर	(i)	नागपूर
(b)	हिमरुशाली	(ii)	सावंतवाडी
(c)	लाकडी खेळणी	(iii)	सोलापूर
(d)	रेशिम साड्या	(iv)	औरंगाबाद

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

Match the pairs of small scale industry and their places of Maharashtra.

	Column (A) Small Scale Industry		Column (B) Places
(a)	Chaddar	(i)	Nagpur
(b)	Himrushawl	(ii)	Sawantwadi
(c)	Wooden Toys	(iii)	Solapur
(d)	Silk Sari	(iv)	Aurangabad

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)

43. योग्य जोड्या जुळवा :

	स्तंभ (अ) राष्ट्रीय उद्याने		स्तंभ (ब) संबंधित जिल्हे
(a)	ताडोबा	(i)	नागपूर
(b)	पेंच	(ii)	अमरावती
(c)	नवेगाव	(iii)	चंद्रपूर
(d)	गुगामाळ	(iv)	गोंदिया

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

Match the pairs :

	Column (A) National Park		Column (B) Concern District
(a)	Tadoba	(i)	Nagpur
(b)	Pench	(ii)	Amravati
(c)	Navegaon	(iii)	Chandrapur
(d)	Gugamal	(iv)	Gondia

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(4)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)

44. ________ या किल्ल्याला ब्रिटीश लोक पूर्वेकडील जिब्राल्टर म्हणत असत.

(1) जंजीरा (2) कर्नाळा (3) रायगड (4) लिंगाणा

________ fort is called Eastern Gibralter by Britishers.

(1) Janjira (2) Karnala (3) Raigad (4) Lingana

45. ________ मृदेने भारतातील सर्वात जास्त प्रदेश व्यापला आहे.

(1) काळी कापसाची मृदा (2) तांबडी मृदा

(3) गाळाची मृदा (4) जांभी मृदा

________ soil is covered largest area in India.

(1) Black cotton soil (2) Red soil

(3) Alluvial soil (4) Laterite soil

46. खालील वैशिष्ट्ये कोणत्या वस्ती प्रारूपाची आहेत ?

(a) वस्तीमधील रस्ते परस्परांना समांतर असतात.

(b) वस्तीमधील रस्ते परस्परांना काटकोनात छेदतात.

(c) वस्तीमधील घरांच्या रांगा पहावयास मिळतात.

(d) वस्तीमधील हमरस्ते किंवा लोहमार्ग परस्परांना ओलांडतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) रेषाकृती (2) त्रिज्याकार

(3) वर्तुळाकार (4) चौकोनाकृती

Which type of settlement pattern is having following features ?

(a) Roads are parallel to each other.

(b) Roads are rectangular to each other.

(c) Houses are in rows.

(d) Highway or Railways are crossing to each others.

Answer Options :

(1) Linear (2) Radial

(3) Circular (4) Chess board pattern

---

47. खालील विधानांची सत्यता तपासा :

विधान (A) : सातमाळा अजिंठा डोंगर रांगामुळे गोदावरी नदीचे खोरे हे तापी नदीच्या खोऱ्यापासून अलग झालेले आहे.

विधान (B) : गोदावरी नदीचे खोरे आणि भीमा नदीचे खोरे हे शंभू महादेव डोंगर रांगामुळे अलग झालेले आहे.

(1) विधान **(A)** आणि **(B)** दोन्ही सत्य आहेत.

(2) विधान **(A)** आणि **(B)** दोन्ही असत्य आहेत.

(3) विधान **(A)** सत्य असून **(B)** असत्य आहे.

(4) विधान **(A)** असत्य असून **(B)** सत्य आहे.

Examine the trueness of following statements.

Statement (A) : Godavari river basin is separated from Tapi river basin due to the Satmala-Ajintha mountain ranges.

Statement (B) : Godavari river basin is separated from Bhima river basin due to the Shambhu-Mahadeo mountain ranges.

(1) Statement **(A)** and **(B)** both are correct.

(2) Statement **(A)** and (B) both are incorrect.

(3) Statement **(A)** is true and **(B)** is incorrect.

(4) Statement **(A)** is incorrect and **(B)** is true.

---

48. महाराष्ट्राच्या उत्तरेस ______ पर्वतरांगा आणि त्याच्या पूर्वेस ______ टेकड्या आहेत.

(1) सह्याद्री आणि नंदूरबार (2) सातपुडा आणि गावीळगड
(3) बालाघाट आणि भामरागड (4) गावीळगड आणि महादेव

To the north of Maharashtra ______ mountain range and to its east ______ hills are found.

(1) Sahyadri and Nandurbar (2) Satpuda and Gavilgad
(3) Balaghat and Bhamragad (4) Gavilgad and Mahadeo

49. हुगळी नदी ______ नदीची वितरीका आहे.

(1) दामोदर (2) ब्रह्मपुत्रा (3) गंगा (4) पद्मा

River Hugli is the distributory of ______ river.

(1) Damodar (2) Brahmaputra (3) Ganga (4) Padma

50. असाह्य परिस्थितीमुळे एका ठिकाणाहून दुसऱ्या ठिकाणी मानवाचे स्थलांतर होते त्यासाठी ______ हे घटक कारणीभूत असतात.

(1) आकर्षक/ओढ घटक (2) अपसरण/ढकल घटक
(3) शास्त्रीय घटक (4) वरीलपैकी एकही नाही

Human migration from one place to other place, due to unavoidable circumstances takes place because of ______ factors.

(1) Pull factors (2) Push factors
(3) Scientific factors (4) None of the above

51. भारतातील ______ हे राज्य बॉक्साईटचे उत्पादन करणारे प्रमुख राज्य आहे.

(1) झारखंड (2) मध्य प्रदेश (3) छत्तीसगड (4) गुजरात

______ state in India is a major Bauxite producing state.

(1) Zarkhand (2) Madhya Pradesh (3) Chhattisgarh (4) Gujarat

52. ''ऑपरेशन फ्लड योजना'' ही ______ शी संबंधित आहे.

(1) पूर (2) दूध (3) कुक्कुटपालन (4) यापैकी नाही

"Operation Flood plan" is related with ______.

(1) Flood (2) Milk (3) Poultry (4) None of them

53. भारतातील पहिले जलविद्युत केंद्र 'शिवसमुद्रम' ______ या नदीवर आहे.

(1) कावेरी (2) कृष्णा (3) तुंगभद्रा (4) गोदावरी

India's first hydroelectric power station 'Shivsamudram' is on ______ river.

(1) Kaveri (2) Krishna (3) Tungbhadra (4) Godavari

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

54. खालील **स्तंभ (अ)** व **स्तंभ (ब)** च्या योग्य जोड्या जुळवा :

	स्तंभ (अ)		**स्तंभ (ब)**
	व्यवसाय		**व्यवसाय प्रकार**
(a)	वकील	(i)	प्राथमिक स्वरूपाचा व्यवसाय
(b)	वाहतूक	(ii)	द्वितीय स्वरूपाचा व्यवसाय
(c)	पिठाची गिरणी	(iii)	तृतीय स्वरूपाचा व्यवसाय
(d)	शिकार	(iv)	चतुर्थ स्वरूपाचा व्यवसाय

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

Match the pairs of **Column 'A'** and **Column 'B'**.

	Column (A)		**Column (B)**
	Occupation		**Type of Occupations**
(a)	Lawyer	(i)	Primary Activities
(b)	Transport	(ii)	Secondary Activities
(c)	Flour mill	(iii)	Tertiary Activities
(d)	Hunting	(iv)	Quaternary Activities

Answer Options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(ii)	(iv)	(i)
(3)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)
(4)	(i)	(iv)	(iii)	(ii)

---

55. भारताचा __________ हा जगातील सर्वात मोठा त्रिभूज प्रदेश आहे.

(1) वृंदावन (2) राजमुंद्री (3) सुंदरबन (4) मच्छलीपट्टण

__________ is a worlds largest 'Delta region' of India.

(1) Vrundavan (2) Rajmundri (3) Sundarban (4) Machhalipattan

---

56. लेखापरीक्षण कार्यक्रमाचे खालीलपैकी कोणते प्रकार असू शकतात ?

(1) वैधानिक (2) कायमस्वरूपी/शाश्वत/स्थिर

(3) निश्चित किंवा लवचिक (4) आदर्श

Type of an Audit Programme may be __________.

(1) Statutory (2) Permanent

(3) Fixed or Flexible (4) Standard

---

57. एकात्मीक ग्रामीण विकास कार्यक्रमाचे खालील कोणते लाभार्थी आहेत ?

(a) अल्पभुधारक शेतकरी (b) अत्य अल्पभुधारक शेतकरी

(c) भूमिहीन शेतकरी (d) मोठे शेतकरी

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

The following are the beneficiaries of the integrated rural development program :

(a) Minority farmers (b) Small landowner farmer

(c) Landless agricultural labourers (d) Big farmers

Which of the above statement/s are **correct** ?

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

58. सर्वसाधारणपणे खालीलपैकी कोणत्या अंदाजपत्रकात केंद्र सरकारच्या प्राप्ती आणि खर्चाचे स्पष्टीकरण दिलेले असते ?

(1) महसूली (2) भांडवली (3) तुटीचे (4) शिल्लकीचे

Generally in which of the following budget shows the Receipts and Expenditure of the Central Government ?

(1) Revenue (2) Capital (3) Deficit (4) Surplus

59. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 1956 च्या औद्योगिक धोरण ठरावाचा उद्देश प्रादेशिक समता प्रोत्साहन होता.

(b) 1955 मधील गाव आणि लहान उद्योग समितीला कर्वे समिती सुद्धा म्हणतात.

(c) एक लघु औद्योगिक युनिट मध्ये जास्तीत जास्त 10 कोटी रुपयांची गुंतवणुकीची परवानगी आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements.

(a) The purpose of Industrial Policy Resolution 1956 was to promote regional equality.

(b) In 1955 the Village and Small Scale Industries Committee also called the Karve Committee.

(c) In a small-scale industrial unit maximum investment allowed is rupees ten crore.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) All of the above

60. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) महाराष्ट्र राज्याने सेंद्रीय शेती धोरण जानेवारी 2013 मध्ये जाहीर केले.

(b) महाराष्ट्र राज्याने कृषी संजीवनी योजना 2011 मध्ये जाहीर केली.

(c) महाराष्ट्र राज्याने शेती व्यवसाय पायाभूत विकास गुंतवणूक कार्यक्रम जागतिक बँकेच्या मदतीने सुरू केला.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **बरोबर** आहे/त ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements.

(a) Maharashtra state has declared the organic farming policy in January 2013.

(b) Maharashtra state has introduced Krishi Sanjeevani Yojana in 2011.

(c) Maharashtra state has launched Agri-business Infrastructure Development Investment Programme with the assistance of world bank.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) All of the above

---

61. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) पत पत्रे देणे हे व्यापारी बँकेचे प्राथमिक कार्य आहे.

(b) व्यापारी बँकांच्या चालू खाते ठेवी आणि बचत खाते ठेवी यामध्ये काहीही फरक नाही.

(c) देशाच्या मध्यवर्ती बँकेकडून पतपैसा निर्माण केला जातो.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **असत्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements.

(a) Letter of credit is a primary function of commercial bank.

(b) There is no difference between current account deposits and saving account deposits of a commercial bank.

(c) Credit money is created by the central bank of a country.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) All of the above

---

62. भारतातील उच्च जननदरास खालीलपैकी कोणते दोन सामाजिक घटक जबाबदार आहेत ?

(a) गरिबी (b) लग्नाच्या वेळी कमी असणारे वय

(c) शेतीचे प्राबल्य (d) धार्मिक आणि सामाजिक अंधश्रद्धा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) आणि (c) (2) (b) आणि (d) (3) (a) आणि (b) (4) (c) आणि (d)

Which two of the following social factors are responsible to the high birth rate in India ?

(a) Poverty (b) Lower age at the time of marriage

(c) Predominance of agriculture (d) Religious and social superstitions

Answer options :

(1) (a) and (c) (2) (b) and (d) (3) (a) and (b) (4) (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

63. भारतात केंद्रीय पातळीला आर्थिक साधनसामुग्रीचे वाटप करण्याचे काम कोणता आयोग करतो ?

(1) नियोजन आयोग (2) वित्त आयोग

(3) केंद्रीय लोकसेवा आयोग (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which commission performs the function of the distribution of financial resources at Central Level in India ?

(1) Planning Commission (2) Finance Commission

(3) Union Public Service Commission (4) None of the above

64. भारतीय अर्थव्यवस्थेत खालीलपैकी कोणती बाब राजकोषीय धोरणाशी संबंधित आहे ?

(1) बँक दर (2) कर व करेत्तर महसूल

(3) प्रत्यक्ष कारवाई (4) राखीव निधीचे प्रमाण

Which of the following thing is related to the Fiscal Policy in Indian Economy ?

(1) Bank Rate (2) Tax and non Tax Revenue

(3) Direct Action (4) Cash Reserve Ratio

65. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) 1 जानेवारी 1995 रोजी जागतिक व्यापार संघटनेची स्थापना झाली.

(b) जागतिक व्यापार संघटनेचा उद्देश हा आंतरराष्ट्रीय व्यापारातील बंधने दूर करणे आहे.

(c) भारत हा जागतिक व्यापार संघटनेच्या संस्थापक सदस्यापैकी एक आहे.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने **असत्य** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) यापैकी नाही

Consider the following statements :

(a) World Trade Organisation was set up on 1 January 1995.

(b) The purpose of WTO is to remove restrictions in international trade.

(c) India is one of the founder member of WTO.

Which of the statement/s given above is/are **incorrect** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) None of these

66. साक्षरता (शिक्षण) हा प्रामुख्याने कोणत्या प्रकारच्या विकासाचा निर्देशांक आहे ?

(1) मानवी साधनसंपत्ती विकास (2) भौगोलिक विकास

(3) आर्थिक विकास (4) राजकीय विकास

Literacy (Education) is mainly which type of the indicator of development ?

(1) Human Resource Development (2) Geographical Development

(3) Economic Development (4) Political Development

67. तुटीच्या अर्थसंकल्पामुळे अर्थव्यवस्थेत कोणती आर्थिक समस्या निर्माण होते ?

(1) उत्पादनात घट (2) बँकांना तोटा होतो
(3) किंमत पातळीत वाढ (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which economic problem creates in the economy due to "Deficit Finance" ?

(1) Decrease in production (2) Loss to Banks
(3) Increase in price level (4) None of the above

---

68. सरकारी अंदाजपत्रकाचे एकूण किती प्रकार आहेत ?

(1) 2 (2) 3
(3) 4 (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

How many types are of Government Budget ?

(1) 2 (2) 3
(3) 4 (4) None of the above

---

69. लोकसंख्येची घनता कशाप्रकारे मोजली जाते ?

(1) दर हेक्टरी (2) दर चौरस फूट
(3) दर चौरस किलोमीटर (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

In which form "Density of population" can be measured ?

(1) Per Hectors (2) Per Square Feet
(3) Per Square Kilometer (4) None of the above

---

70. भारताच्या संदर्भात क्रुड ऑईल नंतर अजून एक खालीलपैकी कोणता महत्वाचा आयात घटक आहे ? (आर्थिक पाहणी 2016 नुसार)

(1) वीज यंत्राचे सुटे भाग/साधने आणि उपकरणे
(2) लोखंड आणि पोलाद
(3) सोने
(4) वैद्यकीय आणि औषधोत्पादनासंबंधित घटक

With reference to India which of the following is another important import item after crude oil ? (Economic Survey, 2016)

(1) Electrical Machinery Apparatus and Appliances
(2) Iron and Steel
(3) Gold
(4) Medical and Pharmaceutical

---

71. कार्बन प्रतिरोधकाचे चार रंग जर केशरी, निळा, पिवळा आणि सोनेरी असल्यास त्याचे मूल्य __________ असते.

(1) $46 \times 10^3\ \Omega$ (2) $46 \times 10^4\ \Omega$ (3) $36 \times 10^3\ \Omega$ (4) $36 \times 10^4\ \Omega$

If the four colours on the carbon resistor are orange, blue, yellow and gold, the resistance value is __________.

(1) $46 \times 10^3\ \Omega$ (2) $46 \times 10^4\ \Omega$ (3) $36 \times 10^3\ \Omega$ (4) $36 \times 10^4\ \Omega$

---

72. योग्य जोड्या जुळवा :

(a)	गुरुत्वाकर्षण	(i)	कूलंब/सेकंद
(b)	विद्युतधारा	(ii)	ओहमस्
(c)	वेग	(iii)	मी./से.^{2}
(d)	विद्युतरोध	(iv)	मी./सेकंद

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

Match the following :

(a)	Gravity	(i)	Coloumb/sec
(b)	Current	(ii)	Ohms
(c)	Velocity	(iii)	m/sec^2
(d)	Resistance	(iv)	m/sec

Answer Options :

	(a)	**(b)**	**(c)**	**(d)**
(1)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(i)	(ii)

73. खालीलपैकी कोणता ग्रह **नाही** ?

(1) प्लूटो (2) शनि (3) युरेनस (4) नेपच्यून

Out of the following which is **not** a planet ?

(1) Pluto (2) Saturn (3) Uranus (4) Neptune

74. खालीलपैकी कोणती संस्पंदन संरचना कार्बन डाय ऑक्साइड साठी योग्य पर्याय **नाही** ?

(1) $:\ddot{O}=C=\ddot{O}:$ (2) $^{\ominus}:\underset{\cdot\cdot}{\ddot{O}}-C\equiv O:^{\oplus}$ (3) $^{\oplus}:\underset{\cdot\cdot}{O}-C\equiv\underset{\cdot\cdot}{O}:^{\ominus}$ (4) $\underset{\cdot\cdot}{\ddot{O}}=\overset{\oplus}{C}-\underset{\cdot\cdot}{\ddot{O}}:^{\ominus}$

Which of the following resonating structure is **not** correct for CO_2 ?

(1) $:\ddot{O}=C=\ddot{O}:$ (2) $^{\ominus}:\underset{\cdot\cdot}{\ddot{O}}-C\equiv O:^{\oplus}$ (3) $^{\oplus}:\underset{\cdot\cdot}{O}-C\equiv\underset{\cdot\cdot}{O}:^{\ominus}$ (4) $\underset{\cdot\cdot}{\ddot{O}}=\overset{\oplus}{C}-\underset{\cdot\cdot}{\ddot{O}}:^{\ominus}$

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

75. खालीलपैकी कोणते विधान उत्प्रेरकासाठी योग्य पर्याय **नाही** ?

(1) उत्प्रेरक ॲक्टिव्हेशन ऊर्जा कमी करतात.

(2) उत्प्रेरक अभिक्रिया समतोल स्थितीत पोहोचण्यासाठी लागणारा वेळ कमी करते .

(3) उत्प्रेरक अभिक्रियेत भाग घेतो आणि वेग वाढवितो.

(4) अभिकारक, उत्पादन व उत्प्रेरक हे नेहमी सम प्रवस्थेत असतात.

Which one of the following statements regarding catalyst is **not** true ?

(1) Catalyst decreases activation energy.

(2) Catalyst reduces the time required for reaching the equilibrium state in the reaction.

(3) Catalyst participate in the reaction and speed it up.

(4) Catalyst is always in the same phase as the reactants and products.

---

76. कार्बन टेट्राक्लोराईडची डायपोल मोमेंट _________ मुळे शून्य आहे.

(1) त्याचा समतल आकार

(2) त्याचा रेग्युलर टेट्राहैड्रल आकार

(3) कार्बन आणि क्लोरिनच्या अणूंचा सारखा आकारमान

(4) कार्बन आणि क्लोरिनची इलेक्ट्रॉनची सारखी आसक्ती

Net dipole moment of carbon tetrachloride is zero because of _________.

(1) Its planar structure

(2) Its regular tetrahedral structure

(3) Similar sizes of carbon and chlorine atoms

(4) Similar electron affinities of carbon and chlorine

---

77. शार्कबाबत **योग्य** तो पर्याय निवडा :

(a) अधर बाजूस मुख (b) जरायुज

(c) सायक्लॉईड खवले (d) कास्थीमय अंत:कंकाल

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (d) (2) फक्त (a) आणि (c)

(3) फक्त (b) आणि (d) (4) फक्त (d)

Choose the **correct** alternative about the shark :

(a) Mouth on ventral side (b) Viviparity

(c) Cycloid scales (d) Cartilaginous endoskeleton

Answer Options :

(1) (a), (b) and (d) (2) (a) and (c) only

(3) (b) and (d) only (4) Only (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

78. प्रश्नचिन्हाच्या जागी **योग्य** पर्याय निवडा.

झुरळ : माल्पिघिअन नलिका : : गांडूळ : ?

(1) आचवलन (2) प्रमेखला (3) मूत्रपिंड (4) वृक्कक

Select **correct** alternative in the place of question mark.

Cockroach : Malpighian tubules : : Earthworm : ?

(1) Typhlosole (2) Clitellum (3) Kidney (4) Nephridium

---

79. प्राण्यांच्या बाबतीत खाली काही विधाने दिली आहेत.

(a) सर्व पृष्ठवंशीय प्राणी समपृष्ठरज्जू प्राणी आहेत. (b) सर्व प्रकारचे पक्षी हवेत उडतात.

(c) सर्व किटक परपोषी आहेत. (d) सर्व मृदुकाय प्राणी कवचधारी आहेत.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) फक्त (b) आणि (c) (2) फक्त (a)

(3) फक्त (c) आणि (d) (4) फक्त (b)

Some statements are given below about animals.

(a) All vertebrates are chordates. (b) All birds fly in the air.

(c) All insects are parasites. (d) All molluscs bear shell.

Which of the statement given above is/are **correct** ?

(1) Only (b) and (c) (2) Only (a)

(3) Only (c) and (d) (4) Only (b)

---

80. ब्रायोफायटा ________ या बाबतींत टेरिडोफायटा पेक्षा वेगळे असतात.

(1) वाहिनीयुक्त (2) बीजे (3) बिगर-वाहिनीयुक्त (4) बिजुकधारी

Bryophytes differ from pteridophytes in being ________.

(1) Vascular (2) Seeded (3) Non-vascular (4) Sporophytic

---

81. भुरी रोगाच्या नियंत्रणासाठी कोणत्या रोगनाशकाचा वापर करतात ?

(a) बोरडो मिश्रण (b) सल्फर (गंधक) (c) एन्डोसल्फॉन (d) तुरटी

वरीलपैकी कोणता पर्याय/पर्याये **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) आणि (b) फक्त (2) (b) फक्त (3) (c) फक्त (4) (d) फक्त

Which pesticide is used to control powdery mildew ?

(a) Bordo mixture (b) Sulphur (c) Endosulphon (d) Alum

Which of the option given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) only (2) (b) only (3) (c) only (4) (d) only

---

82. वनस्पती वर्गीकरणाची नैसर्गिक पद्धत कोणी मांडली ?

(1) एंजलर आणि प्रॅन्टल (2) बेस्सी (3) बेनथम आणि हुकर (4) तक्ताजॅन

Who proposed the natural system of classification of plants ?

(1) Engler and Prantle (2) Bessey (3) Benthom and Hooker (4) Takhtajan

---

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

83. डीऑक्सीरायबोन्यूक्लिईक ॲसिड (DNA) व रायबोन्यूक्लिईक ॲसिड (RNA) यातील मूलभूत फरक खालीलप्रमाणे आहे.

(1) शर्करेचा व नायट्रोजन बेसचा (क्षार) प्रकार.

(2) शर्करेचा व फॉस्फोरिक आम्लाचा प्रकार.

(3) (क्षार) नायट्रोजन बेसचा प्रकार आणि फॉस्फोरिक आम्लाचा प्रकार.

(4) शर्करेचा प्रकार, (क्षार) नायट्रोजन बेसचा प्रकार आणि त्यातील धाग्यांची संख्या (एक वा दोन)

The basic difference in the DNA and RNA is with respect to :

(1) The type of sugar and the type of nitrogenous base.

(2) The type of sugar and phosphoric acid.

(3) Type of nitrogenous base and phosphoric acid.

(4) Type of sugar, type of nitrogenous base and number of strands (single or double stranded).

---

84. मनुष्य व प्राण्यांच्या आतड्यातले जीवजंतू हे मैला प्रदूषणाचे द्योतक आहेत कारण :

(1) हे जंतू रोगकारक आहेत.

(2) ते दुग्धशर्करेचे विघटन करतात.

(3) ते मनुष्याच्या आतड्यात खूप मोठ्या संख्येने आढळून येतात.

(4) ते 48 तासांत वाढतात.

Coliforms are used as indicator organisms of sewage pollution because :

(1) They are pathogens.

(2) They ferment lactose.

(3) They are abundant in human intestine.

(4) They grow within 48 hrs.

---

85. 1948 साली, झीया मेस मधून प्रथमच ट्रान्स्पोझॉनस् शोधून काढण्याचे श्रेय ________ यांना जाते.

(1) बार्बारा मॅकक्लीन्टॉक (2) केरी म्यूलिस

(3) स्टॅन्ले कोहेन (4) हर्बर्ट बॉयर

The first transposons were discovered in Zea Mays, in 1948, by ________.

(1) Barbara McClintock (2) Kary Mullis

(3) Stanley Cohen (4) Herbert Boyer

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

86. अजिंक्य, रमेश व वैभव यांना प्रथम, दुसरा व तिसरा क्रमांक मिळाला. पण क्रमाने नव्हे. त्यांना विचारले असता ते प्रत्येकी दोन उत्तरे देतात. त्यापैकी एक खरे व दुसरे खोटे असते. पण त्याच क्रमाने नव्हे. त्यांची उत्तरे खालीलप्रमाणे आहेत.

रमेश : मला प्रथम क्रमांक मिळाला. अजिंक्यला दुसरा क्रमांक मिळाला.

वैभव : मला प्रथम क्रमांक मिळाला. रमेशला दुसरा क्रमांक मिळाला.

अजिंक्य : मला प्रथम क्रमांक मिळाला, रमेशला तिसरा क्रमांक मिळाला.

अजिंक्यला कोणता क्रमांक मिळाला **नाही** ?

(1) पहिला (2) दुसरा (3) तिसरा (4) निश्चित सांगता येत नाही

Ajinkya, Ramesh and Vaibhav got first, second and third rank. But not in this sequence. After asking them they replied two answers each. Out of which one is true and other is false. But not in the same sequence. Their answers are as following.

Ramesh : I got first rank. Ajinkya got second rank.

Vaibhav : I got first rank. Ramesh got second rank.

Ajinkya : I got first rank. Ramesh got third rank.

Which is **not** the rank of Ajinkya ?

(1) First (2) Second (3) Third (4) Can't say definitely

87. पुढे दिलेली माहिती व त्यावर आधारित अनुमाने अभ्यासा. **योग्य** तर्कसंगत विधान/ने निवडा.

चार पुरुष विमानतळावर थांबले आहेत. दोघे डॉक्टर आहेत आणि अन्य दोघे व्यापारी आहेत. दोघे गुजराती बोलतात आणि दोघे तामील बोलतात. दोघे मुस्लिम आहेत आणि दोघे ख्रिश्चन आहेत. समान समान व्यवसाय असणाऱ्या पुरुषांतील कोणीही समान धर्माचे नाहीत की समान भाषकही नाहीत. तामीळ बोलणारा डॉक्टर ख्रिश्चन आहे.

अनुमाने : (I) ख्रिश्चन व्यापारी गुजराती बोलतो.

(II) गुजराती बोलणारा डॉक्टर मुस्लिम आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (I) (2) फक्त (II)

(3) दोन्ही (I) व (II) (4) (I) किंवा (II) पैकी एकही नाही

Study given information and conclusions based on it. Select logically **correct** conclusion/s. Four men are waiting at the airport. Two are doctors and the other two are businessman. Two speak Gujarati and two speak Tamil. Two are Muslims and two are Christen. No two men of the same profession are of same religion nor do they speak same language. The Tamil speaking doctor is a Christen.

Conclusions : (I) Christen business man speaks Gujarati.

(II) Gujarati speaking doctor is Muslim.

Answer Options :

(1) Only (I) (2) Only (II)

(3) Both (I) and (II) (4) Neither (I) nor (II)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

88. दिलेली माहिती अभ्यासा :

A, B, C, D आणि E या व्यक्ती बागेतील बाकांवर उत्तरेकडे तोंड करून बसलेल्या आहेत. B ही D च्या उजवीकडे 50 मी. अंतरावर आहे, A ही B च्या दक्षिणेला 60 मी. अंतरावर आहे, C ही D च्या पश्चिमेला 40 मी. अंतरावर आहे आणि E ही A च्या उत्तरेला 80 मी. अंतरावर आहे. C आणि E दरम्यानच्या कमीत कमी अंदाजे अंतराचे मीटरमध्ये सर्वात उचित वर्णन करणारा पर्याय निवडा :

(1) ते निश्चितपणे 110 मी. पेक्षा जास्त असणार.

(2) ते निश्चितपणे 92 मी. च्या सर्वात जास्त जवळ असणार.

(3) ते निश्चितपणे 91 मीटरच्या सर्वात जास्त जवळ असणार.

(4) ते निश्चितपणे 110 मी. पेक्षा कमी असणार.

Study given information :

Persons A, B, C, D and E are sitting on benches in the garden facing north. B is 50 m to the right of D, A is 60 m to the south of B. C is 40 m to the west of D, and E is 80 m to the north of A. Select most appropriate option that describes approximate minimum distance between C and E in metres.

(1) It must be definitely greater than 110 m.

(2) It must be definitely most nearest to 92 m.

(3) It must be definitely most nearest to 91 m.

(4) It must be definitely less than 110 m.

---

89. A ही B ची मुलगी आहे, C ही A ची बहीण आहे, B ही D ची मुलगी आहे आणि E हा C चा भाऊ आहे. तर E व D मधील नातेसंबंध सांगा.

(1) भाऊ आणि बहीण (2) मुलगी आणि आई

(3) आजी आणि नात (4) नातू आणि आजी

A is a daughter of B, C is a sister of A, B is a daughter of D and E is a brother of C. So what is the relation between E and D ?

(1) Brother and sister (2) Daughter and mother

(3) Grand mother and grand daughter (4) Grand son and grand mother

---

90. एका संख्येतून 5 वजा करून 7 ने भागल्यास उत्तर 2 येते. तर त्या संख्येतून 4 वजा करून 3 ने भागल्यास उत्तर किती येईल ?

(1) 5 (2) 6 (3) 7 (4) 8

By subtracting 5 from a number and dividing it by 7, the answer obtained is 2. Then find the value, by subtracting 4 from the same number and dividing it by 3.

(1) 5 (2) 6 (3) 7 (4) 8

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

91. A, B, C आणि D हे मार्कच्या मळ्यात काम करतात. त्या सर्वांना मिळून त्याने एकूण वीस कलिंगडे दिली. त्यापैकी एकाला दोन मिळाली, दुसऱ्याला चार मिळाली, तिसऱ्याला सहा आणि चौथ्याला आठ मिळाली. A ला B पेक्षा जास्त कलिंगडे मिळाली D ला C पेक्षा कमी कलिंगडे मिळाली. जर C ला D पेक्षा किमान दोन कलिंगडे जास्त मिळाली तर नेहमीच सत्य ठरेलच असे/अशी विधान/ने निवडा.

विधाने :

(a) A ला नेहमीच C पेक्षा जास्त कलिंगडे मिळतील.

(b) C ला कधीही A ला मिळाली तितकी कलिंगडे मिळणार नाहीत.

(c) D ला त्याच्या बरोबर काम करणाऱ्या कोणाही व्यक्तिपेक्षा जास्त कलिंगडे मिळणे शक्य नाही.

(d) B ला नेहमीच A पेक्षा कमी कलिंगडे मिळतील.

पर्यायी उत्तरे :

(1) एकतर (a) किंवा (b) (2) सर्व

(3) एकही नाही (4) फक्त (d)

A, B, C and D are working on Mark's farm. He gave in all twenty watermelons to all of them. One of them got two, another one got four, third one got six, and fourth one got eight. A got more melons than B and D got fewer melons than C. If C gets at least two more melons than D then select the statement/s that is always true.

Statements :

(a) A will always get more melons than C.

(b) C will never have melons equal to that of A.

(c) It is not possible for D to get more melons than any other person working with him.

(d) B will always get fewer melons than A.

Answer Options :

(1) Either (a) or (b) (2) All

(3) None (4) Only (d)

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

92. C_1 आणि C_2 या दोन महाविद्यालयांतील एकूण 480 विद्यार्थ्यांचे ते वापरत असलेल्या संगणकाच्या प्रकाराबाबत सर्वेक्षण करण्यात आले. त्या सर्वेक्षणातून गोळा झालेली काही माहिती पुढील तक्त्यात दर्शविली आहे. C_1 आणि C_2 या महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांचे प्रमाण 9 : 7 आहे.

महाविद्यालय	डेस्कटॉप	लॅपटॉप	दोन्ही	कोणतेही नाही
C_1	-	-	-	15
C_2	120	-	30	-
एकूण	-	195	70	40

C_1 महाविद्यालयातील किती विद्यार्थ्यांकडे किमान एक प्रकारचा संगणक आहे ?

(1) 195 (2) 90 (3) 315 (4) 255

A survey conducted among 480 students of two colleges C_1 and C_2 regarding the type of computers they use, resulted in the following data (table), with partial information. It is known that the ratio of number of students of C_1 and that of C_2 is 9 : 7.

College	Desktop	Laptop	Both	None
C_1	-	-	-	15
C_2	120	-	30	-
Total	-	195	70	40

How many students of college C_1 have at least one system ?

(1) 195 (2) 90 (3) 315 (4) 255

93. परिसंवादासाठी जमलेल्या सहभागींपैकी 32 व्यक्ती चहा पितात, 35 व्यक्ती कॉफी पितात आणि 22 जण चहा आणि कॉफी पितात तर परिसंवादासाठी जमलेल्या व्यक्तींची संख्या निवडा.

(1) 44 (2) 41 (3) 55 (4) 45

Among participants gathered for seminar 32 persons drink tea, 35 persons drink coffee and 22 persons drink tea and coffee. Select the number of persons gathered for seminar.

(1) 44 (2) 41 (3) 55 (4) 45

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

94. एक भाग लपवलेला आहे अशी षटकोनाकार प्रतिमा पूर्ण करण्यासाठी प्रतलातील स्थिती न बदलता वा उलटवता ठेवण्यासाठी उचित त्रिकोणाकार प्रतिमा निवडा.

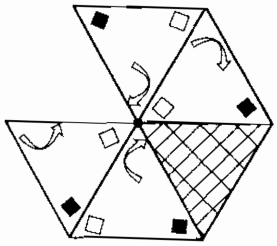

(1) 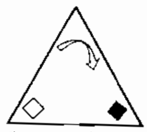 (2) 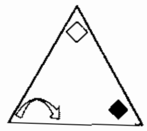 (3) 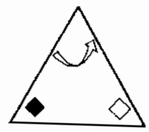 (4) 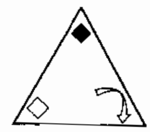

Select logically appropriate triangular image without changing its position in the plane or flipping for completing hexagonal image having one part concealed.

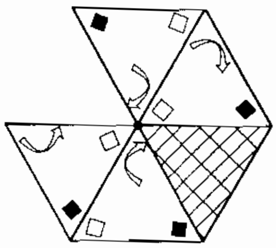

(1) 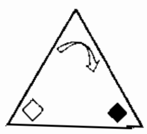 (2) 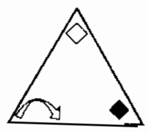 (3) 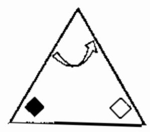 (4) 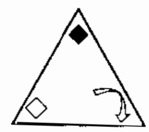

---

95. दिलेल्या संख्या मालिकेतील प्रश्नचिन्हाऐवजी **उचित** पर्याय निवडा.

4, 13, 38, __?__, 168, 289, 458.

(1) 72 (2) 87 (3) 103 (4) 129

Choose the **proper** option for replacing question mark in the given number series.

4, 13, 38, __?__, 168, 289, 458.

(1) 72 (2) 87 (3) 103 (4) 129

---

96. समीरने जुना टि.व्ही. ₹ 4,700 ला विकत घेतला. त्यासाठी ₹ 800 दुरुस्ती खर्च झाला. त्याने तो ₹ 5,800 ला विकला तर त्याचा शेकडा नफा किती ?

(1) $4\frac{4}{7}\%$ (2) $5\frac{5}{11}\%$ (3) 10% (4) 12%

Sameer has purchased an old T.V. for ₹ 4,700 and spent ₹ 800 for its repairing. He sold it for ₹ 5,800. Find his percentage profit.

(1) $4\frac{4}{7}\%$ (2) $5\frac{5}{11}\%$ (3) 10% (4) 12%

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

97. समान उंचीचे दोन खांब 80 मी. रूंद असलेल्या रस्त्याच्या विरुद्ध दिशेला आहेत. त्या खांबांमधील रस्त्यावर असलेल्या एका बिंदूने त्यांच्या टोकांशी केलेला उन्नत कोन अनुक्रमे 60° व 30° आहेत. तर खांबांची उंची किती ?

(1) 20 मी. (2) $20\sqrt{3}$ मी. (3) 60 मी. (4) $60\sqrt{3}$ मी.

Two poles of equal heights are standing opposite each on either side of the road, which is 80 m wide. From a point between them on the road, the angle of elevation of the top of the poles are 60° and 30°, respectively. What is the height of the poles ?

(1) 20 m (2) $20\sqrt{3}$ m (3) 60 m (4) $60\sqrt{3}$ m

---

98. पुढील संख्यामालेत x च्या जागी कोणती संख्या असेल ?

3, 7, 15, 31, x, 127, 255, 511

(1) 59 (2) 60 (3) 62 (4) 63

Find the value of x in the following sequence.

3, 7, 15, 31, x, 127, 255, 511

(1) 59 (2) 60 (3) 62 (4) 63

---

99. स्वाती आणि प्रिती यांच्या आजच्या वयाचे गुणोत्तर 3 : 5 आहे. 7 वर्षानंतर त्यांच्या वयाचे गुणोत्तर 11 : 16 होईल. तर प्रितीचे आजचे वय काय ?

(1) 15 वर्षे (2) 25 वर्षे (3) 11 वर्षे (4) 40 वर्षे

The present ages of Swati and Priti are in the ratio 3 : 5. After 7 years they will be in the ratio 11 : 16. The present age of Priti is :

(1) 15 years (2) 25 years (3) 11 years (4) 40 years

---

100. एका रकमेवर दोन वर्षांकरिता 4% दराने मिळालेल्या चक्रवाढ व्याज व सरळ व्याज यातील फरक ₹ 8 आहे. तर ती रक्कम किती ?

(1) ₹ 3,000 (2) ₹ 4,000 (3) ₹ 5,000 (4) ₹ 6,000

The difference between the compound interest and simple interest for 2 years at 4% p.a. on a certain sum is ₹ 8. Find the sum.

(1) ₹ 3,000 (2) ₹ 4,000 (3) ₹ 5,000 (4) ₹ 6,000

- o O o -

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 समवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र.क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले ?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तर-क्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा/SPACE FOR ROUGH WORK

SEAL